

ДУХОВНІСТЬ ЯК ПОТЯГ ДО ДОСКОНАЛОСТІ

Світлана Йосипівна Гавриленко
Україна

*Президент Теософського товариства в Україні,
Голова правління „Комітету з етики та гуманітарної експертизи”,
голова Оргкомітету Форуму „Шляхи духовного розвитку людини і суспільства”.*

Було багато спроб визначення такого поняття як духовність. Важливість цього ми бачимо не в усталених означеннях, а у поглибленні розуміння цього поняття.

Деякі напрацювання вже є. Цей нарис є певною мірою запрошенням до роздумів, підведенням підсумку заради продовження розгляду цієї теми і не претендує на останню крапку над і.

Безперечно, справжня духовність проявляє себе в повсякденному житті людини, в її думках і діях, що відповідають вищим етичним ідеалам, основою яких є принципи загального Блага, Любові, Істини, Справедливості, Краси.

Духовність властива високорозвиненій людській свідомості, що сприймає явища Духу і проводить через себе.

У своєму вищому розумінні, духовність є переживання єдності з вищою першоосновою, емоційно переживається людиною у вигляді почуттів радості, повноти буття, умиротворення, душевної ясності, сердечного тепла. Ментально характеризується як можливість знаходити відповіді на запитання всередині себе, цей стан ще називають “перебування в Істині”.

Якими рисами ми наділяємо людину, яку хочемо назвати духовним авторитетом, духовним лідером? Це перш за все:

- Усвідомлення вищих принципів і цінностей як керівних;
- Неантагоністична життєва позиція, вміння мислити виходячи не з протистояння, а виходячи з єдності;
- Життєва мудрість, що не повчає, а спонукає до розуміння причин подій і явищ, що відбуваються навколо людини та всередині її свідомості;
- Чистота особистого життя, що дозволяє бути моральним прикладом для оточуючих, позитивним зразком для наслідування;
- Єдність проголошуваних принципів і індивідуального життя,

- Цілісна свідомість, вміння за множинністю бачити цілісність;
- Здатність до передачі знань і вражень, а також внутрішнього стану стабільності і гармонії;
- Готовність до самопожертви у боротьбі з неуцтвом/невіглаством;
- Усвідомлення краси і втілення її в життя;
- Самовіддана дієва любов;
- Внутрішня власна свобода і повага до вільної волі інших;
- Добровільне прийняття відповідальності – за себе, за близьких і оточуючих, за народ, людство, планету.

Як духовність проявляється в повсякденному житті окремої людини:

- Любов'ю до ближнього і всього світу,
- Турботою про загальне благо, глибоким внутрішнім переконанням в тому, що благо для всіх є також благом і для себе, діяльністю саме з такою життєвою установкою;
- Прагненням до прекрасного, досконалого у своїх діях, праці,
- Люддяністю, співчуттям, терпимістю,
- Великодушністю, безкорисливістю, дружелюбністю,
- Самовідданістю, мужністю,
- Працьовитістю,
- Самовладанням, розсудливістю, відповідальністю, щирістю,
- Чистою мотивацією на початку будь-якої справи, узгодженою з власною совістю. Присвяченням будь-якої дії Богу, в якого ти віриш.

Як виявляє себе духовність у різних сферах людської діяльності:

- У сфері моралі – вищими моральними якостями, принципом „не нашкодь”,
- У мистецтві – красою,
- У соціальній сфері – безкорисливою діяльністю в інтересах загального блага,
- У релігії – здійсненням вищих духовних божественних принципів.
- У науці – щирим беззавітним прагненням до пізнання істини.

Прагнучи до найвищих внутрішніх якостей, ми вдосконалюємо себе. І це найскладніше завдання, з яким ми маємо справу. І кожному з нас треба принаймні усвідомити таку необхідність і захотіти це зробити. Зміни в суспільстві починаються з тих внутрішніх змін, на які ми наважимося. І це буде запорукою бажаних змін життя нашої

країни. Ці зміни вже відбуваються і у світі, і у нашій країні, ми можемо знайти своє місце в цій шляхетній справі, в цьому служінні.

Напрями духовного відродження України

- Розвиток системи комплементарної освіти усіх верств населення, яка наголошує питання світогляду, цілей життя, психології, здорового способу життя, це також розвиток творчого потенціалу особистості, творчі майстерні, дизайн-студії,

- Залучення волонтерської і меценатської допомоги для вдосконалення функціонування соціальної сфери, зокрема таких форм соціальної роботи як: психологічне консультування, юридична допомога, сестринська служба.

- Створення дієвого сектора громадянського самоврядування, підтримка громадянських ініціатив.

- Оздоровлення інформаційного середовища існування громадян на усій території країни.

- Створення мережі державних і громадських комітетів етичної експертизи, надання надзвичайних повноважень державному етичному комітету.

- Розвиток і державна підтримка фізичної культури і мережі масового спорту.

- Розробка і впровадження державної системи патріотичного виховання і підвищення культурного рівня громадян через мережу суспільного телебачення і радіомовлення.

- Розвиток системи громадського контролю над екологічними показниками в усіх регіонах.

Впевнена, що в наведеному для багатьох немає нічого суттєво нового. Чому ж хочеться ще раз висловити ці шляхетні слова? Чи це не тому, що ми про це добре знаємо, але не завжди **практично втілюємо** у своє життя?

Ось чому хочеться повторенням цих слів сприяти **відтворенню внутрішніх ідеалів**. Величне, прекрасне і високе не десь там. Воно завжди з нами. Але інколи ми самі забуваємо про це і відокремлюємо цю реальність від свого життя. Отже, давайте дозволимо нашим внутрішнім образам досконалості вести дорогою нашого життя. Відчувши цей духовний потяг, дозволивши йому проявитися в нашому житті, ми насправді **змінимо себе**, свої життєві орієнтири, цінності. І тоді зміниться світ навколо нас. Таким чином, **станьмо самі носіями тих змін**, які ми хочемо бачити навколо себе, у світі,

який нас оточує. Давайте підтримаємо один одного на цьому шляхетному шляху.

ПИТАННЯ СВІДОМОСТІ В СУЧАСНІЙ НАУЦІ ТА ВЧЕННІ О.П. БЛАВАТСЬКОЇ

Олександр Сергійович Пригунов
Україна

Доктор технічних наук, професор, член ТТ (Адьяр)

На рубежі третього тисячеліття вчені різних напрямків науки звертаються до глибокого вивчення феномену свідомості. Свідомість почитає розглядатися як необхідна складова фізичної реальності. У другій половині ХХ століття виявляється значний інтерес до гіпотези про квантову природу свідомості. Однак в 40 - 80 роки з'являються лише поодинокі наукові роботи на тему «свідомість і квантова реальність», незважаючи на те, що ідея пристосувати квантову механіку до пояснення тих чи інших особливостей свідомості виникла ще на зорі «квантової ери». У 90 - х роках минулого століття різко зріс інтерес до теми квантової природи свідомості. Началом широкого інтересу до цієї теми можна вважати роботу Р. Пенроуза «Новий розум Імператора». Однак, лише в останні роки дослідження в цій області отримали системний підхід. В зв'язку з цим, можна говорити про «квантовий» перехід до вивчення свідомості, як про цілком сформований новий науковий напрямок, що виник на стику фізики, психології та філософії. Тут потрібно відзначити насамперед роботи І.З. Цехмістро, Г.І. Швєбса (Україна), Г.І. Шипова, В.Н. Волченко, В.П. Казначеева (Росія), зарубіжних вчених Д. Бома, Е. Ласло, С. Грофа, П. Рассела, Д. Чалмерса, Ф. Вольфа, М. Друнвало та інших. Вельми інтенсивно розробляється напрямок, пов'язаний з пошуком конкретної фізичної реалізації «квантового механізму свідомості» в мозку людини. В зв'язку з цим, можна говорити про становлення нового наукового напрямку – «квантової нейродинамики». На даний час вчені на підставі результатів виконаних досліджень прийшли до висновку, що свідомість є фундаментальною складовою Всесвіту. А підвищення рівня